

Kirjaston toiminnan uudelleen järjestämistä ja tilapintojen uusimista sekä talotekniikan parantamista koskevan hankesuunnitelman hyväksyminen

HYVA 04.10.2023 § 60

489/10.03.02.00/2023

Lisätiedot:

kirjastopalveluiden päällikkö Jaakko Tiinanen, puh. 050 505 6403
projekti-insinööri Stefan Lindholm, puh. 040 480 8650
etunimi.sukunimi@kauniainen.fi

Selostus

Kirjastopalveluiden järjestäminen on osa kuntien lakisääteisiä velvoitteita (yleisistä kirjastoista annetun lain (1492/2016) 5 §). Kirjastotoiminnan ytimen muodostaa kirjojen ja muiden kulttuuriaineistojen lainaaminen: yhteiskunnan yleisestä digitalisoitumiskehityksestä huolimatta fyysisten kirjastojen lainaus on jatkuvassa kasvussa, ja vuonna 2022 Kauniaisissa tehtiin kaikkien aikojen ennätys. Tämän lisäksi kirjaston ydintoiminta pitää sisällään lukuintoa ja -taitoa tukevia pedagogisia palveluita, tietopalvelua ja tietoyhteiskuntataitojen opastusta.

Kauniaisten kaupunginkirjaston tilojen pinnat ja kalusteet ovat pitkälti alkuperäisiä vuodelta 1985, ja niiden tekninen käyttöikä on tullut tiensä päähän. LVI-tekninen järjestelmä on myös valtaosaltaan alkuperäinen, ja siihen kohdistuu osittainen päivitystarve.

Tilastokeskuksen tuoreimman kuntakohtaisen väestönkasvuennusteen sekä asukas- ja käyntimäärän toteutumisen kymmenen vuoden tilastoaikasarjan mukaan laskettuna fyysisiä asiakaskäyntejä tulisi olemaan vuonna 2040 noin 166 000 per vuosi. Määrä on kymmeniä prosentteja suurempi kuin kirjastotoiminnan alkaessa nykyisissä tiloissa, ja 17 % prosenttia suurempi kuin vuonna 1999.

Käytettävissä oleva tilamäärä on edelleen sama kuin kirjasto valmistuessa 1985, vaikka niin kirjaston käyttäjämäärä kuin lainauksen volyyminikin on merkittävästi kasvanut samanaikaisesti kuin palvelut ovat asiakastarpeiden ja lainsäädännön muutosten sekä digitalisoitumisen myötä monipuolistuneet: monipuolisen koulu- ja päiväkotiyhteistyön muodot, asiakastyöasemat, tabletit ja tietoyhteiskuntataitojen opastuksen tulleet jäädäkseen. Tämä asettaa kirjaston tilojen käytölle sellaisia erityisiä paineita, joita ei voida ratkaista ilman remonttia.

Kaupunginhallitus on hyväksynyt kirjaston remonttia koskevan tarveselvityksen 9.9.2019. Tarveselvityksen pohjalta remontista on valmisteltu tilakeskuksen ja kaupunginkirjaston yhteistyönä hankesuunnitelma (liitteenä).

Hankesuunnitelman valmistelussa on erityisesti huomioitu taloudellinen ja ekologinen kestävyys. Arvonlisäveroton kokonaiskustannusarvio on 970 000 euroa.

Väistötilat

Ottaen huomioon, että remontista aiheutuu lähes vuoden mittainen katkos palveluiden tuottamiseen, tulee väistötiloihin kiinnittää erityistä huomiota. Kauniaisten kaupungin kirjastopalveluin palveluverkko pitää sisällään vain yhden ainoan kirjastotoimipisteen, mitä perusratkaisua voidaan pitää tiiviin

kaupunkirakenteen huomioon ottaen sinänsä perusteltuna. Tämä on kuitenkin samalla myös omiaan asettamaan haasteita väistötilaratkaisuille: koska mitään muuta kompensoivaa kirjastopalvelutarjontaa ei kunnasta löydy, jo yksin lainsäädännön vaatimusten täyttäminen edellyttää sitä, että väistötilat mahdollistavat kaikkien lakisääteisten palvelumuotojen tarjoamiseen vähintään kohtalaisessa laajuudessa.

Vaikka kauniaislaiset ovatkin ylivoimaisesti pääkaupunkiseudun aktiivisimpia lukijoita ja kirjallinaajia, Kauniaistenkin sivistystoimessa on tunnistettu PISA-tuloksista ilmenevä lukutaidon polarisoitumisen trendi: merkittävä osa lapsista ja nuorista lukee vapaa-ajallaan liian vähän, millä on negatiivisia seurauksia myöhemmälle opintomenestykselle. Nimenomaan niiden lasten ja nuorten, joiden lukemisen määrä on riskirajoilla, kohdalla kriittistä on kirjastonkäytön helppous ja muodostuminen tavaksi: mikäli kirjastopalvelut sijoitetaan etäälle päivittäisistä kulkureiteistä, voi se johtaa lukuharrastuksen katkeamiseen pysyvästikin.

Edellä mainittujen syiden vuoksi kirjaston väistötilojen on välttämätöntä sijoittaa asiakkaiden päivittäisten asiointireittien varrelle kaupungin keskusta-alueen tuntumaan: tämä saattaa edellyttää ulkoista vuokratilaa. Johtuen siitä, että väistötilojenkin ylivoimaisesti kysytyin palvelu tulee olemaan kirjallisuuden lainaaminen, edellyttää tämä hyllyjen sijoittelua ja rajoittaa merkittävästi samojen tilojen yhteiskäyttömahdollisuuksia. Väistötiloihin on voitava sijoittaa vähintään lasten- ja nuortenkirjallisuutta, varatun aineiston noutomahdollisuus, tiloja lakisääteisen koulu- ja päiväkotiyhteistyön toteuttamiseen sekä asiakastyöasemia.

Sivistystoimenjohtaja Mikael Flemmich:

Hyvinvointivaliokunta hyväksyy osaltaan hankesuunnitelman koskien kirjaston toiminnan uudelleen järjestämistä ja tilapintojen uusimista sekä talotekniikan parantamista. Valiokunta kiinnittää huomiota siihen, että väistötilaratkaisun tulee turvata asukkaiden tarpeeseen nähden riittävät kirjastopalvelut vuonna 2025.

Päätös:

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Liitteet:

Kirjaston remontin hankesuunnitelma
Kirjaston remontin hankesuunnitelman liite 1

Jakelu:

Yhdyskuntavaliokunta